

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ОК 16. ДОШКІЛЬНА ЛІНГВОДИДАКТИКА

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітньо-професійна програма	Дошкільна освіта
Факультет	Педагогічний
Кафедра	Початкової та дошкільної освіти
Семестр	3 - 4
Кількість кредитів	6
Мова викладання	українська

Викладач	Канд. пед. наук, доцент Борова В. Є.
Контактна інформація	boyar2003@ukr.net

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти знайомляться з науково-теоретичними положеннями лінгводидактики, що ґрунтується на здобутках вітчизняної та зарубіжної методики розвитку мовлення дітей. Оволодівають інноваційними педагогічними та лінгводидактичними технологіями розвитку рідного мовлення у дітей дошкільного віку.
Мета та цілі	Озброїти майбутніх фахівців теоретичними знаннями лінгвістичних, лінгводидактичних й психофізіологічних засад навчання рідної мови та сформуванню у здобувачів вищої освіти практичні уміння і навички, за допомогою яких вони зможуть досягти високого науково-методичного рівня навчально-виховної роботи з розвитку мовлення у дітей різних вікових груп закладу дошкільної освіти.
Результати навчання	Після вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти будуть підготовлені до професійно-мовленнєвої діяльності в системі національної дошкільної освіти. Вони володітимуть варіативними технологіями розвитку мовлення і навчання дітей від народження до 6 років; матимуть уміння і навички планування різних видів роботи з розвитку мовлення в різних вікових групах, з дітьми різних категорій і за різних соціальних умов; будуть ознайомлені з передовим педагогічним досвідом роботи з розвитку мови й мовлення дітей; володітимуть знаннями, уміннями, навичками контролю за навчально-мовленнєвою діяльністю дітей; за організацією і здійсненням навчально-мовленнєвої діяльності вихователями закладів дошкільної освіти.
Soft skills: соціально-педагогічні аспекти професійної компетентності, що відповідають заявленим цілям	Розвиток «гнучких навичок» - soft skills: навичок комунікації, здатності брати на себе відповідальність, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміння важливості зворотного зв'язку / допомоги від колег, здатність логічно і системно мислити, креативність та інше)

програми	
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Педагогіка дошкільна», «Література дітей дошкільного віку», «Психологія», «Психологія дитяча».

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
1. Теоретико-методологічні засади дошкільної лінгводидактики	Дошкільна лінгводидактика як наука. Предмет, об'єкт, зміст, завдання теорії і методики розвитку мовлення дітей. Функції мови і мовлення: комунікативна, номінативна, експресивна, гносеологічна, сигніфікативна та ін.	Накресліть схему «Зв'язок дошкільної з іншими науками» Проаналізуйте визначення предмета дошкільної лінгводидактики за різними навчально-методичними посібниками та підручниками Обґрунтуйте специфіку використання методів дослідження у вивченні мовлення дошкільників.
2. Природничі та психологічні засади дошкільної лінгводидактики.	Вчення Павлова І. П. про дві сигнальні системи; Іванова-Смоленського М. І., Кольцової М. М. про становлення другої сигнальної системи в дітей.	Розробити опорно-логічну схему до теми. Поясніть, у яких випадках у роботі з дітьми потрібно використовувати терміни «мова» і «мовлення». Обґрунтуйте специфіку використання методів дослідження у вивченні мовлення дітей дошкільного віку
3. Лінгвістичні та педагогічні засади дошкільної лінгводидактики.	Теорія егоцентричного мовлення Виготського. Л. С. Мовленнєва діяльність, її характеристика. Усвідомлення дітьми дошкільного віку звукового та словникового складу мовлення.	Обґрунтуйте специфіку використання методів дослідження у вивченні мовлення дітей дошкільного віку.
4. Історія становлення та розвитку дошкільної лінгводидактики.	Погляди Коменського Я. А. на навчання рідною мовою. Вчення Ушинського К. Д. про рідну мову. С. Русова – фундатор методики навчання дітей рідного мовлення в українському дитячому садку. Лінгводидактичні погляди Сухомлинського В. О.	Складіть список творів К. Д. Ушинського, В. О. Сухомлинського, що доступні дітям дошкільного віку
5. Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей дошкільного віку.	Завдання закладів дошкільної освіти у розвитку мовлення. Зміст і завдання з розвитку мовлення. Форми роботи з розвитку мовлення в закладі дошкільної освіти. Заняття як основна форма розвитку мовлення дітей. Типи і види занять. Методи і прийоми розвитку мовлення дітей дошкільного віку. Характеристика дидактичного та наукового матеріалу з розвитку мовлення дітей.	Підготувати повідомлення на тему «Психологічні аспекти розвитку мовлення дітей у працях українських учених». Розробіть методичні рекомендації щодо застосування педагогічної спадщини В. Сухомлинського у практиці роботи сучасного закладу дошкільної освіти. Складіть список творів Сухомлинського В., які можна використовувати в роботі з дітьми дошкільного віку.
6. Становлення і розвиток мовлення дітей раннього віку (перший – другий рік життя).	Становлення мови дітей першого року життя. Зміст і завдання розвитку мовлення дітей першого року життя. Методика проведення ігор-занять з розвитку мовлення. Характеристика мовлення другого року життя. Методика	Напишіть творчу роботу, есе на тему «Подорож з дошкільниками в скарбницю рідної мови»

	розвитку мовлення дітей другого року життя.	
7. Методика розвитку мовлення дітей третього року життя.	Характеристика мовлення дітей третього року життя. Методи і прийоми розвитку мовлення дітей на третьому році життя.	Зробіть письмовий аналіз тематичної програми Богуш А. М. «Витоки мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку».
8. Особливості розвитку мовлення дітей молодшого і старшого дошкільного віку.	Специфічні особливості мовлення дітей молодшого дошкільного віку. Закономірності і особливості мовлення дітей середнього дошкільного віку. Характеристика мовлення дітей старшого дошкільного віку.	Проведіть анкетування батьків щодо використання різних форм роботи з розвитку рідного мовлення дітей у родині. Проаналізуйте наявні методики для обстеження рівня розвитку мовлення дітей раннього віку в методичному кабінеті та кабінеті практичного психолога закладу дошкільної освіти. Розробити конспект заняття для кожної вікової групи раннього віку. Навчитися моделювати ситуації ігор-занять з розвитку мовлення дітей раннього віку. Виписати по дві дидактичні гри для дітей другого і третього років життя.
9. Методика розвитку зв'язного (діалогічного) мовлення дітей дошкільного віку.	Поняття зв'язного мовлення. Види зв'язного мовлення. Методика розвитку діалогічного мовлення. Методика проведення бесіди.	Проведіть анкетування батьків щодо використання сучасних інформаційних технологій у розвитку рідного мовлення дитини в родині
10. Методика розвитку монологічного мовлення дітей дошкільного віку.	Зміст і завдання навчання дітей монологічного мовлення. Види розповідей, їх класифікація. Навчання розповідання за дидактичною картиною.'	Презентуйте самостійно розроблений навчально-наочний ігровий посібник із окресленої теми (у батьківський куточок) Намалювати схему: «Характеристика мовлення випускника дошкільного закладу освіти». Підібрати твори художньої літератури для розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку.
11. Методика словникової роботи та ознайомлення дітей з довідками.	Закономірності засвоєння слова дитиною. Етапи оволодіння словом. Принципи словникової роботи в закладі дошкільної освіти.	Розробити тематику розмов для дітей середньої групи Скласти тематику бесід з дітьми старшого дошкільного віку. Скласти зразки розповідей вихователів для дітей різних вікових груп Пояснити значення розвитку зв'язного мовлення в підготовці дітей до школи. Складіть план-конспект заняття на тему «Моя улюблена іграшка». Окресліть словниковий запас для дітей середньої групи за темою «Транспорт».
12. Методика формування граматичної правильності мовлення дітей дошкільного віку	Загальне поняття про граматичну правильність мовлення. Становлення граматичної правильності мовлення у дітей. Закономірності засвоєння граматичної правильності мовлення. Методика формування граматичної правильності мовлення.	Скласти конспект тематичного і комплексного заняття із формування граматичної
13. Теоретико-	Закономірності засвоєння звука дитиною. Особливості засвоєння дітьми фонем.	

методичні засади виховання звукової культури мовлення дітей	Характеристика чинників звукової культури мовлення.	правильності мовлення Виписати дві дидактичні гри та дві дидактичні вправи із формування граматичної правильності мовлення.
15. Методика виховання звукової культури мовлення у дітей.	Система роботи щодо виховання звукової культури мовлення дітей дошкільного віку. Види занять, їх структура., методика проведення у різних вікових групах.	Записати особливості вимови двох дітей старшого дошкільного віку. Запропонуйте методи та прийоми розвитку мовлення пасивно мовленнєвих дітей. Підготуйте презентацію за темою
16. Навчання дітей дошкільного віку елементів грамоти.	Поняття навчання грамоти. Теоретичні засади навчання грамоти. Підготовка руки дитини до письма.	Підібрати дидактичний матеріал для перевірки мовлення дітей старшого дошкільного віку. Виписати чистомовки для виховання у дітей правильної звуковимови Доберіть дидактичні ігри та вправи із закріплення правильної звуковимови у дітей дошкільного віку Написати конспект індивідуального заняття із коригування звукової
17. Педагогічний менеджмент в організації навчально-мовленнєвої діяльності дітей в закладі дошкільної освіти.	Сутність і завдання педагогічного менеджменту в організації навчально-мовленнєвої діяльності в закладі дошкільної освіти. Планування й облік роботи з розвитку мовлення в календарному, річному, місячному планах. Вивчення й узагальнення передового педагогічного досвіду з розвитку мовлення дітей.	Проаналізуйте наочні посібники, які пропонують використовувати автори різних методик навчання елементів грамоти Виписати з дидактичні гри з розвитку звукового аналізу слів і навчання грамоти Написати конспект заняття із ознайомлення дітей з буквою.
18. Спільна робота закладу дошкільної освіти і сім'ї в розвитку мовлення дітей дошкільного віку.	Роль сім'ї у розвитку мовлення дітей. Єдність вимог закладу дошкільної освіти і батьків до культури мовлення дітей. Форми і зміст співпраці закладу дошкільної освіти із сім'єю	Проаналізуйте статті з журналу «Дошкільне виховання» за темою. Накресліть схему «Форми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної освіти» Розробити зміст та форму презентації матеріалів з розвитку мовлення дітей дошкільного віку «Куточка для батьків». Скласти план проведення батьківських зборів з питання культури мовлення дітей. Розробити анкету для батьків» Як Ви проводите вільний час зі своїми дітьми?»

Рекомендована література

Основна

1. Амацьєва О. Говорімо виразно. Діагностика і формування виразності мовлення старших дошкільників. Дошкільне виховання. 2021. №10.
2. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. Київ, 2021.
3. Богуш А. М., Лисенко Н. В. Українське народознавство в дошкільному закладі. Київ, 2012.
4. Богуш А., Гавриш Н. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі. Київ, 2016. 408 с.
5. Богуш А. М., Луцан Н. І. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи. Київ, 2018. 256 с.
6. Богуш А. М. Методика розвитку рідної мови і ознайомлення з навколишнім у дошкільному закладі. Практикум. Київ, 1992. 192 с.
7. Богуш А. М. Методика навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах. Київ, 2008. 440 с.
8. Богуш А. М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років. Київ, 2019.
9. Богуш А. М., Котик Г. М. Методика навчання дітей української мови в дошкільному закладі. Київ, 1994. 157 с.
10. Богуш А. М. Теорія і методика розвитку мови дітей раннього віку. Київ, 2009.
11. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика. Запоріжжя, 2000.
12. Богуш А. М. Готуємо руку дитини до письма. Тернопіль, 2019. 108 с.
13. Богуш А. М. Заняття з розвитку мови в дитячому садку. Київ, 2008.
14. Богуш А. М. Методика розвитку рідної мови і ознайомлення з навколишнім у дошкільному закладі. Київ, 2005.
15. Богуш А., Шиліна Н. Мовленнєва готовність старших дошкільників до навчання в школі. Одеса, 2003.
16. Витоки мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку: Програма та методичні рекомендації / Укл. А. М. Богуш. Київ, 1997.
17. Гавриш Н. Розвиток зв'язного мовлення дошкільнят. Київ, 2006.
18. Гавриш Н. Мовлення дитини. Впроваджуємо Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). Дошкільне виховання. 2021. № 3.
19. Гавриш Н. Художнє слово і дитяче мовлення. Київ, 2005.
20. Горпинич В. О. Сучасна українська літературна мова. Київ, 2009.
21. Дитина в дошкільні роки. Запоріжжя, 2000.
22. Дитина. Програма виховання і навчання дітей дошкільного віку. Київ, 2013.
23. Дошкільна лінгводидактика. Хрестоматія у 2-х част. / Укл. Богуш А. М. Київ, 2009.
24. Кашуба Л.І. Підготовка до школи дітей шестирічного віку. Тернопіль, 2001
25. Мигляс Н. Розвиваємо мовленнєве виховання. Дошкільне виховання. 2021. №7.
26. Освітній напрям «Мовлення дитини». Витяг із Базового компонента дошкільної освіти (нова редакція). Дошкільне виховання. 2021. № 3.
27. Розвиток українського мовлення у дошкільників. Програма-довідник для дошкільних закладів з українським мовним режимом. // Укл. Н. Я. Дзюби-шина-Мельник. Київ, 2001.
28. Українське дошкільня: Програма виховання дітей в дитячому садку. Львів, 2001.

Додаткова література

1. Алексеєнко Т. Ф. Умови сімейного виховання. Науково-методична збірка. Київ, 2011.
2. Гладкіна І. І., Сеніна В. К. Питання мовленнєвої культури та стилістики. Київ, 1997.
3. Гончаренко С. У. Методика як наука. Київ, 2000.
4. Дитина в дошкільні роки. Програма розвитку навчання і виховання дітей. Запоріжжя, 2011.
5. Едигей В. Азбука для малюків. Київ, 1995.
6. Зайцев М. О. Рідна мова. Гра – посібник для навчання читати з двох років за методикою М. О. Зайцева. Київ, 1997.
7. Калмикова Л. О. Формування у дітей старшого дошкільного віку мовленнєвої діяльності: діагностико-розвивальний комплекс. Київ, 2016.
8. Калмикова Л. О. Перспективність і наступність в навчанні мови і розвитку мовлення дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: психолінгвістичний і лінгвометодичний виміри. Київ, 2017.
9. Калуська Л. В. Комплексна програма розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного віку «Соняшник». Тернопіль, 2014.
10. Коваленко А. Розвиваємо мовлення вихователів: методичний турнір Вихователь-методист дошкільного закладу. 2016. № 11.
11. Кочерга О. Коли дитина готова до школи. Дошкільне виховання. 2012. №12.
12. Кузьменко В. Як підготовлений ваш випускник? Моніторинг індивідуальних навчальних досягнень старших дошкільнят. Дошкільне виховання. 2015. №5.

13. Логвинчук С. Мовленнєва компетенція – засобами гри (ефективний досвід). Дошкільне виховання. 2016. №2.
14. Луценко І. Дошкільна освіта і глобалізація (пріоритетні напрями виховання дошкільнят). Дошкільне виховання. 2016. № 3.
15. Майданюк А. З книгою жити – з добром дружити. Дошкільне виховання. 2012. № 11. С.20 – 24.
16. Остапенко Г. «Джміль» до школи готує. Дошкільне виховання. 2015. № 5.
17. Пасічник А. Формування діалогової компетенції дошкільників в процесі театральної діяльності. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2013. № 3.
18. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт». Тернопіль. 2013. 104 с.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропусках лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.

Політика щодо академічної доброчесності

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

